

mény.

yszentmiki...
lkány, Nagy-
Nagyösz köz-
elylyel rend-
ra pályázato

tarizó köz-
és, a községi
zéséről szóló
és következő
edelem és a
100 korona.
y községben
ktől várható
na.

ránti eljárás
gválasztandó
ogositott lesz
ak fenntartani
at kiíratik. A
s megmarad

k a kérdéses
az 1883 évi
t.-c. értelmé-
üket hozzám
annál inkább
érkező kérvé-
be. A válasza-
l 1904. évi
örakor fogom

évi március

Hadfy,
Főszerkesztő

mény.

at utján való
s 1904. évi
tt 10 órakor
megtartatni.

árnak 10%
ál megtekint-

as 6-án.
löljáróság.

letmény.

tesítő és bel-
mai védgátja
6, 8. számú
főcsatorna
lözeti főcsa-
éterében épi-
zdasági épü-
ra f. évi már-
r a társulati
égében zárt

tokra vonat-
nlati minta,
k ki-gészítő
szletes felté-
a hivatalos

ja a verse-
rt ajánlatai-
számítandó
ben a fönt
ságnál nyujt-

ulat minisz-
tartja magá-
latok el vagy
n önállólag

ius hó 5-én.

egbizásból:
szabályozó tár-

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek.

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Nagybecskerek, 1904.

POLITIKAI NAPILAP.

Felolós szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

XXXIII. évfolyam. 56. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — — 24 kor
Félévre — — — — 12 .
Negyedévre — — — — 6 .
Egy óra — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodákban.

Megjelenik

vásár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Szerda, március 9.

TORONTÁL

A parlamenti anarchia ellen.

Nagybecskerek, március 9.

A képviselőház tegnapi anarchikus ülése teljesen igazolja azokat az erélyes rendszabályokat, a melyeket a miniszterelnök tervbe vett a parlamenti rend helyreállítására és biztosítására.

Ha a most dúló parlamenti állapot továbbra is orvosolatlanul marad s a parlamenti életet nem tudnánk, vagy nem akarnánk megszabadítani a végzetes és makacs nyavalyától, mi is bűnösök volnánk abban, ha az alkotmányba vetett hit milliók szívében megrendülne.

A parlamentáris rendszer nem öncél. A nemzeti élet megnyilvánulásának kerete és formája. Ha összefont karokkal nézzük, mint válik a képviselői rendszer a nemzet anyagi érdekeinek, fejlődésének és haladásának, az intézmények kiépítésének sirkamarájává: akkor gyávaságunkkal mi is hozzájárulnánk a parlamentáris kormányforma végleges lejáratahoz. Akkor méltán érne a vád, hogy a többségnek jogát és hatalmát, a melyet a nemzeti akarat kezünkbe tett, nem használtuk fel az alkotmány megerősítésére és megme-
títésére.

A miniszterelnök indítványa alkalmas arra, hogy elfogadtatása esetén gyökerében kiirtsa a jelenlegi parlamenti anarchiát s hogy biztosítsa a parlamentet hasonló visszaesések ellen. A műtökés ezuttal nem halált, életet jelent. Tisza István gróf sokáig várt vele. Mindent elkövetett, ami embertől telik, hogy enyhébb eljárással a fájdalmas operációt fölöslegessé tegye. Ám Holló urék elbizakodottsága és elvakultsága nem állott meg az „örület utján.” Minden további halogatása a döntő

lépés megtételének a súlyosan beteg parlament életéről emésztette volna.

Ellentmondásnak látszik: de minél több mesterkélt és erőltetett akadály halmozódik össze a miniszterelnök indítványának útjában, — annál biztosabban és erélyesebben tör magának utat arra, hogy megvalósuljon. Minél több tajtékot és piszkot vet fel majd a szenvedélyek mérközése: annál inkább fogja érezni a nemzet, hogy a nemzeti becsület kérdése kiszabadítani a parlamentet a heccpárt kicsapongásainak körmei közül. S ha az obstrukció sajtója soha nem látott vad jelenetekkel fenyegetőzik, — annál derekabb. Annál jobban meg fogja érteni az ország, hogy nem erőszak az, a mit a kormány és a többség az obstrukció leverésével mivel, hanem felszabeditás és megváltás. Felszabeditása a parlament munkakedvének, törvényeinek, tisztességének, nemes elvi küzdelmének az obstrukció megszegyenítő rabsága alól. Felszabeditása a gondolatnak a gondolatüres kisebbségi erőszak nyomása alól. Felszabeditása a magyar képviselőház régi hagyományainak a paprikajancsikodás levegője alól.

Mikor a kormány és a többség a mérközést elhatározta, a küzdelembe azzal a tudattal ment bele, hogy ez a végső leszámolás; s azzal az elhatározott szándékkal, hogy egyike a küzdőknek otthagynja a fogát.
Felmunkát végezni nem szabad, de nem is lehet. Azzal az erővel, a mivel az indítvány egy részének utat vágunk a vita rendezésében, az egész indítvány sorsát biztosíthatjuk. Az erdőben kevesebb fa állaná utunkat, ha felmunkára vállalkoznánk. De fejszés csak annyi kellene hozzá, sem több, sem kevesebb.

A döntő küzdelem óráit éljük. Azt a pillanatot, a mikor a megállapított haditerv szerint a csapatok felvonulnak, hadállásukat elfoglalják s el vannak szánva kicsikarni a győzelmet az ellenféltől és a végzettől. Minden szem a vezérre tekint. Benne biznak, benne reménykednek. Követik, mert tudják: tehetsége is, elszántsága is, lelkesedése is meg van hozzá, hogy győzzön az ügy, a melyet szolgál s a melynek szolgálatába állított a az egész szabadelvűpartot.

Az ex-lex és az államháztartás. A pénzügyminiszterium most teszi közzé az állami pénztárak kimutatását az 1903. év negyedik évtizedéről s így képet alkothatunk magunknak az egész évről. A kép szomorú. Konstatálnunk kell, hogy az 1903. évben a bevételek és kiadások szembeállítására óriási hiányt tüntet fel. Volt ugyanis az egész évi bevétel . . . . . 1,028,288,713 K.
kiadás . . . . . 1,079,652,240 K.

Ez tehát 51 millió korona deficit. Ez a deficit pedig egészen az ex-lex terhére esik, mivel mint a most közzétett kimutatás konstatálja, az egyenes adóknál 43.5, az illetékeknél 7.5 millió koronával kevesebb volt a bevétel.

Az 1902. évvel összehasonlítva a bruttó mérleg 1903-ban 11,789,818 koronával kedvezőtlenebb amannál. Az 1903. utolsó évtized összes bevétel volt 278,864,348 korona 86 fillér, tehát 48,424,800 korona 05 fillérrel kevesebb, mint az 1902. év utolsó negyedében, amikor 327,389,148 korona 91 fillér volt a bevétel. Az összes kiadás volt 269,366,434 korona 94 fillér, tehát 17,205,419 korona 89 fillérrel kevesebb, mint az előző évben. A mikor 286,571,854 korona 83 fillér volt a kiadás. E szerint tehát az utolsó negyedévben a bevétel 48,424,800 korona 06 fillérrel, a kiadás pedig 17,205,419 korona 89 fillérrel volt kisebb, mint 1902. utolsó negyedében, minél fogva az 1903. év negyedik negyedének mérlege 31,219,380 korona 16 fillérrel kedvezőtlenebb, mint az előző év utolsó

A „TORONTÁL” tárcája.

Gyöngéd rokonok.

Az öreg asszony — kivéve egy, már az ötvenedik évéhez közeledő unokáját — mindenkit eltemetett, kit szeretett. Férjét, két leányt, több unokáját, egy, hogy agg korára egyedül maradt, mert Róza, a még életben levő unokája, oly távol lakott, hogy 24 óráig kellett vasuton utaznia, míg nagyanyjához ért. Ez volt az oka, hogy ezt a hosszú utat évenként kétszer tette meg, ekkor is azonban a nagyanyjának csak kevés örömet okozott. Mert ő a „fiatal asszonykát”, mint ötven év fele járó unokáját megkülönböztetésül nevezte, nagyon modernnek, nagyon is emancipátnak tartotta. Az öreg asszony irított az új kor szellemétől. Rettenetesnek találta, hogy a mai fiatalok okosabbnak tartja magát az öregeknél s fájt neki, hogy meg kellett érnie, mely élvezetvágy vezet az ifjuság minden telteit. — Sőt, hogy mennyi üresfejű kerekedik fölül köztük hangadóknak, a nélkül, hogy a kellő komolysággal és jellemmel bírna.

A matróna egyetlen támasza cselédje, a hü Rézi volt, ki már félszázad óta állott szolgálatában. Rézi volt az egyetlen teremtes, ki egész lelkével ragaszkodott hozzá s ki tisztelte, mint senki más.

Az agg nőnek jól esett, ha rokonai figyelmesek voltak hozzája; de Rézi egészen más volt, ennek a hűsége vele szemben példátlan és érdektelen ragaszkodásból eredett. Idővel az úrnő és cselédje közt a viszony szinte baráti szeretetet nyert, bár Rézi mindig meg tudta tartani a határvonalat, melyet alantass helyzele megkivánt. Csak egy hibája volt a vén cselédnek: ösztönyszerűleg gyűlölte urnőjének rokonait. Sőt még unokáját is, mert úgy gondolta, hogy az összes rokonok összevéve sem szeretik úgy a jólelkű matrónát, mint ő.

Rettenetes idő következett a szegény cselédre, mert szeretett urnője betegeskedni kezdett. A magas életkor végelegyengülése megkezdődött s az agg nő betegágyához nap nap után be kellett vezetnie egy-egy gyöngéd rokon, kik tudakozódni jöttek a beteg állapotára felől. Az unoka is megérkezett s a jó Rézi észrevette, milyen kelletlenül ül a nagyanya betegágyánál s milyen gyorsan utazott vissza otthonhagyott férjéhez. Mihelyt az orvos kijelenté, hogy a betegség nem veszélyes s az öreg asszony erős szervezete még jó ideig kibírja.

Róza asszony, az unoka, boldogan távozott a füledt levegőjü betegszobából, abban a tudatban, hogy kötelességét teljesítette és Rézi, ki arcáról leolvasta a megelégedést, hogy a további ápolástól fel van mentve, nagyon örült, hogy megszabadult tőle. Hiszen oly féltékenyen leste agg urnője minden tekintetét és bár a rokonok ágyánál ültek, mégis mindig a szobában tett vett, hogy azonnal kéznél legyen, ha a beteg valamit kíván.

Kémlelte a rokonokat, vajjon valódi részvét vezérelte-e őket ide s nem-e csupán a kötelesség.

— Óh, — mondá magában Rézi — senki sem szereti úgy az én betegemet, mint én, senki sem reszkét úgy a drága életért, mint az én szívem.

Ilyenkor legszívesebben kidobta volna a rokonokat.

Elérkezett az az idő is, mikor az orvos elrendelte, hogy a beteg súlyosabb állapota folytán két apolónót kell fogadniok. Egyet éjjelre és egyet nappali ápolásra, mert az öreg Rézi ereje nem bírta ki a farasztó virrasztásokat.

Milyen szerencsétlennek érezte magát Rézi. Mérges szemekkel leste a két apolónó működését. kik nyugodtan, szinte szívtelenül végeztek a borogatást. Gyakorlottságuk Rézi szemében szívtelenség volt. Mesterség? Bezzeg, ő imádkozva, sóhajtvatette asszonyára a vizes borogatást. Ezek szóltanul, mint a gépek.

— Mire jutott? mire jutott? — sóhajtá Rézi. Mikor a nagybeteg gyöngülni kezdett, az orvos megparancsolta Rézinek, hogy a rokonoknak távirja meg, hogy a beteg a végét járja, ha látni akarják, jöjjenek. Egy távirat az unokát hívta a haldoklóhoz.

És jöttek a rokonok. Egyik a másik után. Urak és hölgyek. Felöltött leányok, nagy kamasz fiúk. Letelepedtek a szalóban és az ebédelőben, várva, hogy a haldokló behívassa őket, bucsuzásra. De a nagybeteg nem kívánta őket látni. Így hát tovább ültek és várakoztak. Egyesek közülük csudálkoztak, hogy a halál még sem következett be és mily nagy ellenállási ereje van a betegnek. Ki is jelentették, hogy sokkal jobb, ha valakit a guta üt meg, ez hamarabb végez. Mert hát rém mód unalmas dolog az a családra nézve, ha a „Qui vive”-re várakozik.

Rézinek majd a szíve szakadt meg. Istenem, — sóhajtá — mit keresnek itt ezek a szívtelen, közbömbös emberek. Az az öreg, tehetetlen asszony, ki odabenn a halállal vívódik, az ő szíveikhez nem áll közel. Bezzeg, ő a jó asszonyában legkedvesebbjét, legdrágábbját veszíti el.

A két szobában, mely megtelt rokonokkal, ott ültek a várakozók a szép butorokon, melyekre Rézi még a butorvédő takarókat sem tehetette föl.

Előbb suttogva szólnak egymáshoz, majd megfélekedve a helyzetükről, mind hangosabban beszélnek és vitatkoznak, egymást mustrálva, dicsérve és bókot-bókkal kicserélve. A gyermekeikről, majd a lovakról, divatról folyt a társalgás, csak a haldoklóról nem szólt már senki sem. Várták Rózat, ki a táviratra bizonynyal utraindult. Megvittatták, jókor érkezik-e még meg a nagyanyjához.

Majd a konyhába ment ki egyik rokon és megkérdezte, hogy mi lesz a vacsora, mert sokan vannak. Együttal kijelentette, hogy mind meg egyeztek abban, hogy nyolc órakor esznek, mikorra Róza asszony, az unoka is ideérkezik. Egészen kikelt magából Rézi, a mikor a

negyedében. Az egész évi bevétel 43,703,407 korona 17 fillérrel, a kiadás pedig 31,913,589 korona 11 fillérrel lévén kisebb, mint 1902-ben, az 1903. év mérlege 11,789,818 korona 06 fillérrel kedvezőlenebb, mint az előző évé. Az 1903. évi eredményre nézve megjegyzi a kimutatás, hogy a bevételnél mutatkozó nagy csökkenés legnagyobb része az ex-lex következtében az egyenes adókra és a jogilletékre esik, a mennyiben az eredmény az előbbieknel 43,509,493 korona 13 fillérrel és az utóbbiaknál 7,462,625 korona 33 fillérrel kedvezőlenebb, mint 1902-ben. A kiadások évi összege 31,913,589 korona 11 fillérrel kisebb, mint az 1902-ik évben, amely eredmény részben szintén az 1903-ik év második negyedében beállított költségvetésen kívüli állapotnak tulajdonítandó, a mennyiben az év folyamán csakis az államháztartás rendes és zavartalan menetének fontartása és biztosítása érdekében okvetlenül szükséges kiadások teljesítettek.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggel 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken délig 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 órától 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délután gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

— **Március 15-ike.** A torontálvármegyei magyar közművelődési egyesület és a nagybecskereki kaszinó-társulat által rendezendő március 15-iki ünnepséghez most csatlakozott a zenekedvelők egyesülete és a Harmónia férfidalkör, a melyek énekszámokkal vesznek részt az ünnepségen. A program azonkívül kibővült még egy szavallattal. Bakálovich Dóra kisasszony ugyanis elfogja szavalni Illyés Balint „Szabadság, szerelem” című költeményét, így tehát az idei márciusi ünnepnek igen gazdag és szép műsora lesz. A részletes sorrendet legközelebb állapítja meg a kiküldött bizottság.

— **A tankerületi főigazgató iskolatogatai.** Dr. Platz Bonifác szegedi kir. tankerületi főigazgató tegnap két hétre tankerületébe utazott, ahol ezuttal a nagybecskereki, nagykikindai és panaszosai főgimnáziumokat látogatja meg.

— **Osztie András kitüntetése.** A délvideki néptanítói kar egyik legkitünőbb tagját, Osztie András módosi igazgató-tanítót, akinek 41 esztendő működése alatt a népnevelés és a magyarosítás terén kiváló érdemei vannak, a király a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki. A hivatalos lap erre vonatkozólag a következő legfelsőbb köziratot hozza:

szakácsnő értesíté a vacsorázók kívánalmairól. „Hallja, hogy ezek a gyöngéd rokonok még enni is tudnak itt, hol a nagynénjük haldoklik! Ez igazán alávalóság!”

S a szakácsnő fejét vesztve, morogva sietett sütni, míg benn az öreg asszony börgött. Este ott ültek a rokonok az ebédőben és ettek-ittak. De mikor vacsora után az urak szivarra akartak gyujtani, a hölgyek azt ajánlották nekik, hogy menjenek mind le a kertbe, mert nem illik a haldokló közvetlen közelében szivarozni. Az est ugyis kellemes volt, tavaszi szellő lengedett s így az egész társaság levonult. Rézi utánuk nézett, a mint kart-karba öltve lesétáltak. Egő szivarok jeleztek az irányt, a melyben a párok sétáltak. A hölgyek is cigarettáztak, csevegtek s oly jól érezték magukat, mint egy más, közönséges lakoma után.

Megbotránkozva nyelte le könyeit Rézi s habujjhegyen sietett be szeretett urnőjéhez. Éppen jökor jött, hogy utolsó sóhajait felfogja s karjába zárja a haldoklót. Mert az apolónó is elaludt.

Oly elégtételt érzett az öreg nőcseléd, hogy nyomhatta le a halott szeméit s jelen lehetett egyedül szeretett urnőjénél, mikor utolsó szmát készült aludni. Kisírta magát, imádkozott, majd keresztet vetett a halott kedves arcára s számtalan csókkal halmozta el a kedves, megbílt kezeket, mialatt a kertből felhangzott a vidám rokonok nevetgélése s az unoka, Róza, még talán a vonaton pihent, hogy nagyanyjához érkezhessenek.

Csak a mikor mind felérkeztek újra a lakásba, mert a keriben hűvös volt s mikor aggodalmas arcot erőltetve magukra, dideregve tudakozódtak a beteg hogyléte felől, csak akkor mondotta meg nekik Rézi hidegen:

— A nagynénjük már meghalt!
A hölgyek zsebkendőbe rejtették arcukat s Rézi ellenséges jóindulattal leste arcukon azt a kíváncsiságot, vajjon az öreg mit hagyott maga után és kinek-kinek — mennyit.

Forinyák Gyuláné.

A Személyem körüli magyar miniszterium ideiglenes vezetésével megbízott miniszterelnököm előterjesztése folytán Osztie András módosi r. k. kántor-tanítónak, a népoktatás terén szerzett érdemei elismeréséül, a koronás ezüst érdemkeresztet adományozom. Kelt Bécsben, 1904. évi február hó 29. Ferenc József s. k. Gróf Tisza István s. k.

— **Adomány a Vöröskeresztnek.** A torontálvármegyei takaré- és hitelbank igazgatósága a kórházakból elbocsátott lábadozó betegek segélyezésére a vörös kereszt-egyesület torontálvármegyei választmánya kebelébe létesített Rudolf-alap javára 50 koronát szavazott meg. Az adományért a választmány elnöksége ez uton is köszönetet mond.

— **A megyei közp. választmány ülése.** Mint ismeretes, a belügyminiszter legutóbbi leiratával utasította a központi választmányokat, hogy a képviselőválasztók névjegyzékének kiigazítására kiküldött összeíró küldöttségek munkálatának felügyelése dolgában hozzanak a központi választmányok saját hatáskörükben határozatot. Torontálvármegye központi választmányát ezért most Jankó Ágoston alispán közp. választmányi elnök március 15-ikén d. e. 10 órára a vármegyeház alispáni kistermébe ülésre hívta össze.

— **A választói jog reformja.** Magartuk, hogy Tisza István gróf belügyminiszter e hó elsején rendeletet bocsátott ki, a melyben az országgyűlési képviselőválasztói jog új törvényes szabályozásának előkészítése céljából az egész országra kiterjedő összeírást rendel el. Nagybecskerek városában az összeírásra vonatkozólag a szükséges intézkedések már megtörténtek, a mennyiben az összeírás teljesítésével a városi adóhivatal közgei bizattak meg, a kik már e hó 15-én megkezdik az összeírást, a mely március hó 31-ig fog tartani. Az összeírással Molnár Jakab, Girch Adolf, Pandovics István, Schönher Antal, Szarvas József, Rósa Miksa, Hermann Hugó városi végrehajtók, továbbá Nikolics Iván, Treisz Géza, Sztaity Péter, Steyer János, Duboka Jakab, Kümmel József, Novákovics Péter, Trifunac Dániel, Árvay Ferenc és Paul Jánost bizták meg. Az összeírás felülvizsgálására dr. Perisics Zoltán polgármester felügyelte alatt Stefanovics János, Binder Ferenc, Funk Arthur és Vogel Jakab küldettek ki.

— **A szabad liceumból.** A nagybecskereki szabad liceum e hó 13-án, vasárnap a munkás-képző- és társaságot helyiségeiben (Melencei-ut) felolvasást rendez. A felolvasás tárgya: „A munkások és iparosok egészségének megóvása”. Irta és felolvassa: Czeglédy István kir. s. tanfelügyelő. Ez érdekes és tanulságos felolvasást e helyen is ajánljuk az iparos- és munkás-osztály figyelmébe. Következő vasárnap, március 20-án dr. Klein Mór fog előadást tartani „A babonáról és varázslatról”.

A liceum vezetősége rendes heti értekezletét e hó 10-én este fél 9 órakor tartja, melyre az érdeklődőket tisztelettel meghívja a vezetőség.

— **Köszönetnyilvánítás.** A torontálvármegyei takaré- és hitelbank 25 koronát adományozott a központi állami iskola szegénysorsu tanulóinak felsegélyezésére E nemeslelkű adományért ez uton is köszönetet mond az intézet nevében Baaden Károly igazgató.

A torontálvármegyei takaré- és hitelbank az Eötvös-utcai állami elemi népiskolába járó szegény gyermekek segélyezésére 25 koronát adományozott, melyért ezuton is hálás köszönetet mondok. Bányai Jakab igazgató.

— **A temesvári szerb püspök fölszentelése.** Mint értesülünk, dr. Letity György temesvári gör. kel. püspök fölszentelése e hó 27-én lesz Karlócán, az ünnepélyes beiktatás pedig Temesváron, április hó 21-én fog történni.

— **Iskolai tanulmányut.** A nagyszentmiklósi áll. polgári fiúiskola tantestülete f. é. május hó 20-án egy hét napot igénybe vevő tanulmányutra indul. A tanulmányut részletes programja még nincs ugyan megállapítva, de mint értesülünk: Nagyszentmiklóstól Szeged—Szabadka, Zombor, Dálya, Bród és Zágrábon át Fiuméig, onnan hajón Abbázia és Polára, majd visszafelé a Dunántul Budapestig s onnan Nagyszentmiklósig terjedő utvonalon gyönyörűségek fog a kirándulók látköre ugy tapasztalatokban, mint ismerethen bővülni. Az utazás ellátással együtt mindössze 30 koronába kerül.

— **Meglopott segédjegyző.** Mint Partos községből jelentik, Dreiningert ottani segédjegyző lakásába a mult szombatn ismeretlen tettesek behatoltak s onnan két értékes aranygyűrűt elloptak. A csendőrség nyomozza a tolvajt.

— **Megszurkált asszony.** Mint Bókáról jelentik, ott Bacsák Sándor a napokban nyílt utcán késsel rátámadt Market Laura nevű asszonyra

és azt összeszurkálta. A tett elkövetése után megszökött s bár a csendőrség erősen nyomozza, mindezeidig nem sikerült kézrekeríteni. Bacsák vadházasságban élt az asszonnyal, aki elhagyta s ezért boszút állott rajta a férfi.

— **Leütötte a fa.** Rudna község határában levő erdőben a minap Petrin Szvetozár odaváló lakos egy hatalmas fát vágott ki. Munka közben a fa kidőlt és oly szerencsétlenül esett Petrinre, hogy annak egyik kezét és lábát elförte.

Gazdák, ha nagy terméshez akarnak jutni, Mauthner-fele magvakat vessenek. Idei arany-zékét, mely 226 oldalra terjed, Mauthner Odön cs. és kir. udvari magkereskedése Budapest, Rottenbiller-utca 33., mindenkinek ingyen megküldi. A kitünően tisztított, legnagyobb esztékességgel bíró, fajtiszta magvak ársi táblacsontyak. Különösen fölemlítendő az impruált takarmányrépamagvak és a legnemesebb gabunafélék dus választéka.

Irodalom és művészet.

* **Az Arany János-társaság ülése.** A temesvári Arany János-társaság folyó évi március hó 10-én, délután 4 órakor a temesvári állami főreáliskola dísztermében rendes havi felolvasó-ülést tart. Tárgysorozat: 1. Költészet és népi Székfoglaló. Felolvassa Bergmann Agost r. tag. 2. Költemények. Székfoglaló. Felolvassa Graef János r. tag. 3. A hit üdvözít. Előzetés. Székfoglaló. Felolvassa Perjessy Lajos r. tag.

* **Három festő.** Estei Viktor, Perifrott Vilmos és Foyet Emil fiatal festők tanulmányutjukban most Nagybecskerekre érkeztek s egy ideig itt fognak tartózkodni. A festők itt tartózkodásuk ideje alatt megrendeléseket elfogadnak. (Lakásuk: Bégapart, gólyavendéglő.)

Sport.

× **Orsz. vivőverseny Szegeden.** Szegeden tegnap és tegnapelőtt országos vivőverseny volt, amelyet vivoakadémia fejezett be. Az egybegyűlt jury tagjai voltak: Csernovics Agenor elnök, Bencsik Lajos titkar, dr. Faragó Ödön, dr. Ujj József, Hoffmann Géza, dr. Vincze-hidy Ernő, dr. Heberfeld Marcel, a fővárosi vivóklub képviselőjében és dr. Haromy László az atletikai szövetség képviselőjében. Versenybírák és egyuttal jury-tagok voltak: Bertó László és Kocs Kálmán főhadnagyok, dr. Porteleky László és dr. Mészáros Pál. A vivőverseny fő- és középversenyből állott. Szombaton folyt le a főverseny. Ez tör- és kardvívásból állott. A törverseny győztesei voltak: I. Filótás huszárőrnagy (Bpsti), II. Matuskovich Imre főhadnagy (Szeged), III. Ujfaluassy Gábor huszárőrnagy (Debrecen), IV. Sterba hadnagy (Szeged), V. Vargyas Andor honvédőrnagy (Szeged). A kardvívásnál az első díjat nyerte Matuskovich Imre, II. Filótás, III. Fildor, IV. Szekesán János Nagybecskerek, V. Nagy Sándor Nagybecskerek. Vasárnap délelőtt és délután folyt le a középverseny. Itt a törben első lett Faragó Ö. II. Tóth P., III. Szokoloczy, IV. Baranyi, V. Szarvady. A kardvívásban első lett Szokoloczy, II. Farago, III. Gräber, IV. Tóth, V. Scossa, VI. Hegedus, VII. Haszmann. A versenybírósg este fél 8 órakor hirdette ki a verseny eredményét. Este fél 9 órakor folyt le a Tisza-szálló termében előkelő nagy közönség jelenlétében a vivoakadémia. Legelőször Armentani Ede szegedi tanítványai mutatkoztak be csoportonként a iskolavívásban. Az első csoportvívást Armentani Ede és Toricelli Angelonak, e két jeles mesternek a mérőzése fejezte be. A szünet alatt Csernovics Agenor, a vivoegylet elnöke kihirdette a közönség előtt a kétnapos verseny eredményét és kiosztotta a győztesek között a díjakat. Szapary Pál gróf értékes díjat Matuskovich, Szeged város első díját Filótás, Szeged város második díját Lebner, a vivoegylet díját Guggenberger, Csernovics Agenor díját Ujfaluassy, a honvédmintester díját Spát, a vivómesterek díját Nagy Sándor, Mészáros Pál dr. díját Sterba szegedi hadnagy nyerte el. A középverseny győztesei közül Faragó (a szegedi vivoegylet díját), Szokoloczy (Armentani Ede díját), Gräber (Armentani Ede II. díját nyerte el.) Ezekon kívül minden versenyző érmet és oklevelet kapott. A díjak kiosztása után még két csoportvívás volt és a fényesen sikerült országos verseny ezzel befejezést is nyert.

TÁVIRATOK

Országgyűlés.

A képviselőház ülése március 9-én.
Távirati tudósítás.

Budapest, március 9.

A képviselőház mai ülése szinte egyike volt a legnevezetesebb és legmozgalmasabb üléseknek. A Ház ugyszólván zsufozásig megtelt s a karzatokon is nagy közönség szorongott.

Miután az elnök megnyitotta az ülést, nyomban felemelkedett Tisza István gróf miniszterelnök és behatóan megindokolta ismeretes indítványát.

A miniszterelnök hangoztatta, hogy oly javaslatok elintézése miatt szükséges az indítvány, melyek több vitát nem igényelnek. Nem lehet hasznosabb precedenst alkotni, mintha most kivételes rendszabályokkal megmenthetjük az ország érdekeit. Az önk visszaélései csak a szabadság ellen-ségeinek malmára hajítják a vizet. Meg-hurcolt politikai életünk érdekében okvet-lenül szükséges a végleges házszabályrevízió. Ö minden lehetséges garanciát hajlandó megadni, hogy a végleges revízió a szük-séges határokat túl ne lépje. (Nagy zaj balról.)

Kaas Ivor báró: Nem hisszük!

Pozsgay Miklós: Az iparbanknál is garanciát adott, mást nem. (Viharos tiltakozás jobbról.)

Tisza István gróf miniszterelnök: Az iparbank neki csak veszteséget okozott. Minden tisztességes embernek egyforma véleménye van azokról, a kik burkolt vádakkal előállnak. (Viharos helyeslés jobbról.)

Pozsgay Miklós: Elég nyíltan beszéltem, álljon szembe!

Károlyi György gróf: Ne állj vele szóba!

Tisza István gróf miniszterelnök: Ily fegyverek használata csak gyöngeségüket bizonyítja. Ujból kijelenti, hogy a nagy parlamenti vitákat, a szólásszabadságot nem akarja megnyírni, mert érdemleges vitákra nézve klotürt nem tervez. Kívánja, hogy a parlament minden komoly eleme hozzájáruljon s koncessziót is ad. Csaknem minden parlamentbe behozták a klotürt de ő nem tervezi. Élénk színekkel festi ezután a miniszterelnök a jelen helyzetet s belső rothadásnak nevezi a mai állapotot. Magunk romboljuk le az alkotmányt s az ő küzdelme a nemzet kincséért való leg-szentebb küzdelem. Önök az örvény szélére viszik a nemzetet. Tekintsenek vissza a nemzet szomorú sorsára s ne akarják azt újabb katasztrófa elé vinni. (Viharos te-tszés jobbról.) Irtózatos volna, hogy alkotmányunkat, melyet elődeink véres harcok árán vívtak ki, most béke idején elveszítsük. Ezért megünnepeljük a győzelmünk kell. (Percekig tartó viharos taps és éljen-zés a jobboldalon, hoch-kiáltások balról.)

A miniszterelnök nagyhatású beszédét szünet követte, amely után Ugron Gábor a házszabályokhoz szólva azt vitatja, hogy az ilyen indítványt csak az ülészak végén lehet beterjeszteni.

Rátka László figyelmezteti Tiszát, hogy az indítványt kerestülérőszakolhatja, de az ilyen módosítások fekete gyümölcsöt teremnek.

Zichy Jenő grófnak a házszabályok-hoz való megjegyzései után Pozsgay Miklós személyes kérdésben szól és kijelen-tette, hogy Tiszát személyben nem akarta sérteni. Károlyi Györgynek pedig azt feleli, hogy vele mindig szóba állhat Tisza, mert a Pozsgayakat még sohasem kiskorúsították. (Élénk derűltség.)

Most Tisza István gróf miniszter-elnök reflektált még a megjegyzésekre, azután névszerinti szavazás következett a miniszterelnök indítványának napirendre tűzése felett.

A szavazásnál az egyik jegyző nem

lévén jelen s így az igennel szavazókat senki sem jegyezte. Az elnök újból sza-vaztatni akart, az ellenzék azonban köve-telte a szavazás holnapra halasztását, mivel már sokan eltávoztak.

Az elnök tíz percre felfüggesztette az ülést, azután kijelentette, hogy az indítvány napirendre tűzése felett holnap újból sza-vazni fognak.

Az ülés ezzel véget ért.

Az orosz-japán háború.

Port-Arthur helyzete.

Budapest, március 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Londoni jelentések szerint Port-Arthur helyzete egyre válságosabb. A japánok a szárazföldről is egészen körül-zárták Port-Arthurt és azt hiszik, hogy a japánok legközelebb rendszeres ostrom alá veszik az erődöt.

Az első mérkőzés.

Budapest, március 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Tokióból jelentik, a japánok számítása szerint az első nagy összeütközés a szárazföldön a jövő hét folyamán történik meg. A japán kémek jelentései szerint a szárazföldi orosz csapa-tok ugyanis igen züllött állapotban van-nak s a japánok ezt kihasználják, már most támadólag fognak fellépni s az oro-szokat ütközetre kényszerítik.

A tengeren.

Budapest, március 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) A tengeri helyzetről most napok óta nem érkezik semmi hír, ami természetesen is, miután az oroszok a ten-geren teljes akcióképtelenek s a japán hajóhadnak a csapatok partraszállításának fedezésén kívül egyéb dolga nincs.

A szabadelvűpárt érkekezlete.

Budapest, március 9. (A „Torontál” ered. táv.) Nagyonfontosságú érkekezlete volt tegnap este az országgyűlési szabadelvű-pártnak. Az érkekezleten mintegy három-százan jelentek meg a párt tagjai, nemcsak a képviselők, de a főrendek közül is.

Miután az elnök Podmaniczky Frigyes báró megnyitotta az érkekezletet, Tisza István gróf miniszterelnök szólt fel, hogy előzetesen tájékoztassa pártját azokról az indokokról, a melyekkel a mai képviselőházi ülésen támogatta a parla-menti rend helyreállítását célzó indítványát.

A miniszterelnök ismertette a leg-utóbbi napok eseményeit, a melyek indít-ványával kapcsolatban voltak s kijelentette, hogy a házszabály végleges revízióját nem kapcsolhatja ki indítványából, már csak azért sem, mert nincs reménye arra, hogy a jövőben a parlamenti rendet néhány ember ellenállása esetén fenn lehessen tartani. Kéri a párt tagjait, hogy e nehéz napokban az alkotmány, az ország és a parlament érdekében szorososan tartsanak össze s öt teljes erővel támogassák fel-adataiban. (Hosszantartó helyeslés és zajos éljenzések.)

Kubinyi Géza kifejti, hogy három-negy nappal ezelőtt voltak aggályai az indítványnyal szemben, nevezetesen gondolkozott azon, hogy nem volna e szükséges a házszabály végleges revízióját az indít-ványból kikapcsolni s ebbeli véleményét nyíltan meg is mondotta. Azonban éppen a legutóbbi napok eseményei, de különösen Tisza István gróf miniszterelnöknek érvei meggyőzték őt arról, hogy az indít-ványban foglalt rendszabályokra, azok teljes egészében az ország és a parla-ment érdekében szükség van. Ennek foly-tán teljes szívvel és lélekkel csatlakozik a miniszterelnök indítványához s úgy véle-kedik, hogy a szabadelvűpárt tagjainak becsületbeli kötelessége, hogy most a mi-niszterelnök mögé sorakozzanak.

Ezután a párt egyhangulag, tomboló lelkesedéssel csatlakozott a miniszterelnök indítványához.

Az angol trónörökös Bécsben.

Budapest, március 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből megerősítik, hogy György walesi herceg, az angol trón örököse feleségével április 19-ikén Bécsbe érkezik. Az angol trónörökös és neje az eddigi megállapodások szerint öt napig lesznek Bécsben.

Waldersee temetése.

Budapest, március 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Hannoverből táviratozzák, ma délben szentelték be nagy gyászünnepséggel Waldersee tábornagy holttestét. A holttestet innen Neversdorffba szállítják s itt helyezik örök nyugalomra a tábornagy családi mauzoleumában.

A gyorsvonat elé vetette magát.

Budapest, március 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Pécsről jelentik: Borzaszló módon vetett végett életének Gervai Béla 21 éves takarékpénztári tisztviselő, Gerst-lauer Béla csáktornyai déli-vasuti állomás-főnöknek a fia. Ugyanis a Csáktornyáról tegnap délután 4 órakor Budapest felé in-duló gyorsvonat, mikor a község erdeje mellett levő őrház felé közeledett, attól mintegy 200 lépésmnyire a vasuti töltés mellett levő eleven sövényből egy uriasan öltözött férfi ugrott elő s magát a teljes gyorsaságban haladó gyorsvonat elé dobta mely azonnal összeroncolt a szerencsét-len embert. A vonat az egyes testrészeket magával hurcolta az őrházig, míg meg bírt állani. Még Nagy-Kanizsán is huszofszlányo-kat szedtek le a vasuti kocsi kerekeiről. A teljesen összeroncolt egyénről csak a vizs-gálat tudta megállapítani kilétét. Az öngyilkosságot elmezavarban követte el.

Tömeges kivándorlás Baranyából.

Budapest, március 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Pécsről jelentik, Baranyamegyében az utóbbi heteken rend-kívül nagy mérveket ölt a kivándorlás. Különösen a régi német telepések kelnek vándoruttra, de számos magyar család is indult el a napokban Amerikába, főleg a pécsi járásból. A hatóságok igyekeznek lebeszélni a népet a kivándorlásról, de nem használ a figyelmeztetés.

Megfőtt gyermek.

Budapest, március 9. (A „Torontál” ered. táv.) Mint Nagyváradról jelentik, a biharmegyei Szóvárhegy községben egy Guja Anna nevű három éves leányka tegnap a konyhában beleesett egy forró vízzel telt nagy fazékba s mire észrevették, a szerencsétlen gyermek valósággal meg-főtt. A hatóság a szülők ellen megindította a vizsgálatot.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1904. március 9.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

Buza	Kilós	50 kilogr. ára		Kilós	50 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig		kor-tól	kor-ig
Tiszavidéki uj	76	8.35	8.60	80	8.70	8.95
Pestvidéki uj	76	8.30	8.55	80	8.65	8.80
Bánsági uj	76	8.25	8.50	80	8.55	8.75
Bácskai uj	76	8.35	8.60	80	0.—	0.—
Rozs	uj elsőrendű	kilós 70—75		6.65	6.80	
	„ másodrendű	—		6.55	6.75	
Árpa	„ takarmány	60—62		5.90	6.10	
	„ égetni való	62—64		5.80	5.90	
	„ sörfőzésre való	64—66		0.—	0.—	
Zab	„ —	39—41		5.95	6.15	
Tengeri	„ bánsági	—		5.50	5.60	
	„ másnemű	—		0.—	0.—	

Határidő-üzlet.

Budapest, március 9. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak kisebb-nagyobb mértékben csökkentek. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték: Buza (áprilisra 1904.) . . . . . 8.41 — — Buza (októberre 1904.) . . . . . 8.36 — — Tengeri (áprilisra 1904.) . . . . . 5.39 — — Zab (áprilisra) . . . . . 5.72 — — Zab (októberre) . . . . . — — — — Rozs (áprilisra) . . . . . 6.63 — — Rozs (októberre) . . . . . — — — —

Felelős szerkesztőnk távollétében a szerkesztésért felelős: SOMFAI JÁNOS.

2683. szám
ig. 1904.

A felső-torontáli armentesítő és belvisszabalyozó-társulat igazgatójától.

Közgyűlési meghívó.

A társulati elnök ur O Méltósága folyó évi március hó 23-ik napján délelőtt fél 12 órára **Nagykikindán, a városháza nagytermébe közgyűlést** tűzött ki, melyre van szerencsém czennel tisztelettel meghívni.

Az alapszabályok 7. §-ának*) rendelkezése szerint van szerencsém a községi előjáróságokat megkeresni, hogy erről a községbeli érdekelteket a szokott módon azon megjegyzéssel sziveskedjenek értesíteni, hogy amennyiben azok az alapszabályoknak hivatkozott 7. §-a értelmében önként nem csoportosulnának, a megtartandó közgyűlésen az illető községi előjáróság által fognak képviseltetni; megjegyzem, hogy önálló szavazatra csakis az van jogosítva, akinek kétszeres kivétel szerinti közrejáruása legalább 200 koronát tesz ki.

A községbeli érdekelttség esetleges csoportosulásáról a választott megbízott, vagy megbízottak neveiről, valamint arról, hogy a községbeli érdekeltséget a községi előjáróság fogja-e a társulati alapszabályok 7. §-a értelmében képviselni, a szavazati lajstromok összeállítása céljából a közgyűlést megelőzőleg legalább 5 nappal értesítést kérek.

A közgyűlés tárgysorozata:

1. Társulati elnök és választmány mandátumának időtartamára vonatkozó miniszteri rendelet.
2. Az 1904. évi költségelőirányzat miniszteri jóváhagyása.
3. 1903. évi számadások.
4. 1903. évi jelentés.
5. Az ujszeged—vedreshazi és ószentivőn—térvári társulatokkal átvett kölcsönök felmondása tárgyában választmányi javaslat és az ez ellen dr. Bogdán Zsvikó által beadott felelőbeszés.
6. Tallián Béla ő excelenáciája lemondása és Erdélyi János halála folytán két új választmányi tag választása.
7. Számvizsgálók választása az 1904. évi számadások megvizsgálására.
8. Társulati alkalmazottak fizetésének rendezése tárgyában javaslat.
9. Az árvédelmi szabályzat átalakított tervezetének bemutatása.
10. Rónay Mihály ártéri birtokos felelőbeszése a 297/903. számú választmányi határozat ellen.

Nagykikindán, 1904. évi március hó 4-én.

BÁRÓ HAUSER KÁROLY s. k.,
Igazgató.

*) Az alapszabályok 7. §-a következőképpen szól: A társulati tagok törvényes jogait a közgyűléseken érdekeltségük arányában személyesen vagy a közgyűlés megnyitását bejelentett megbízottjaik által gyakorolják.
A közgyűlésen a társulati tagok a kétszeres társulati kivétel szerinti számított közrejáruási összegnek minden 200 koronája után egy szavazattal bírnak; önálló szavazatra azonban csakis az van jogosítva, a kinek kétszeres kivétel szerinti közrejáruása legalább kétfőszáz koronát tesz. A szavazati számításoknál a félnél nagyobb tört rész egészen vétetik, a félnél kisebb tört rész pedig figyelmen kívül marad.
Kétfőszáz koronánál kevesebbet fizető tagoknak joguk van csoportosulni és közös megbízottjuk által összes érdekeltségük arányában szavazati jogot gyakorolni, ha megbízottjaikat a közgyűlés napja előtt legalább 3 nappal az igazgatóságnál előzetesen bejelentik, jogukban áll nemcsak egy közgyűlésre, hanem állandó megbízottat is választani, kinek megbízatása addig érvényes, a míg meghatalmazása vissza nem vonatik. Az ilyen állandó képviselő az igazgatónak a meghatalmazás beiktatása mellett szintén bejelentendő.
Azon kisebb érdekeltek szavazati jogát, akik önként nem csoportosulnak és akik megbízottjaikat előzetesen be nem jelentik, azon község előjárósága gyakorolja, a mely község határában az illető terület fekszenek. A község előjáróságának ez esetben még akkor is van szavazata, ha az illető község határában kisebb érdekeltek összes kétszeres kivételése sem tenne ki kétfőszáz koronát.

(238—1.1.)

Malom-eladás.

Modernül berendezett, házamban lévő
— **gőzmalmomat** —
eladom vagy bérbe adom kedvező
feltételek mellett.
Esetleg hajlando vagyok a bérlővel
— **társas-üzletet kötni.** —

Közelebbi felvilágosítással szolgál a tulajdonos

Krumenacker József,
Német-utca. (233—3.2)

Telefon 32.

Telefon 32.

שוק פסח

A husvéti ünnepek alkalmából a legfinomabb
husvéti cukor, kávé, frank-kávé,
— **chocoláde és mazzes liszt** —
nálam a legolcsóbb árban kapható.
Ajánlok azonkívül kitűnő

— **husvéti borokat,**
törkölyt, slivovitzát, borovioskát, vala-
mint a legfinomabb **husvéti borecet**
palackban és hordóban, melyek hechlser levél-
lel el vannak látva.

Pontos és jó kiszolgálás. Helyben az árukat
házhoz szállítom.

Tisztelettel

227—71 **Deutsch Márton,**
fűszerkereskedés
Nagybecskerek, Tomaseváci-ut.
Husvét (cunerol) COCOS-ZSIP

Torontálvármegye nagyszentmiklósi járás főszolgabírájától.

1156. kig. sz. 1904.

236—3.1

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye nagyszentmiklósi járásba kebelezt Kis-Zombor, Porgány, Ferencszállás, Keglevichháza, Bolgártelep, Pusztakeresztúr községekből álló **Kis-Zombor** székhelytel rendszeresített kórállatorvosi állásra pályázatot hirdetek.

Javadalmazás: A körhöz tartozó községek 1200 kor. törzsfizetés, a községi és kórállatorvosi állások szervezéséről szóló megyei szabályrendelet 10. és következő szakaszaiban foglalt mellékjövedelem, huszszemle után járó körülbelül 100 korona.

Megjegyzem, hogy a kör székhelye marharakodó állomás. A körhöz tartozó Kis-Zombor községében öt uradalom van, Porgányon egy uradalom és így valószínű mellékjövedelem 1000 koronára tehető.

Felhívom mindazokat, kik kérdéses állást elnyerni óhajtnak, hogy az 1883. évi I t.-c. és az 1888. évi VII. t.-c. értelmében felszerelt pályázati kérvényüket bozzám 1904. évi április hó 15-ig nyujtsák be, mert a később érkezett kérvényeket nem veszem figyelembe.

A választást Kis-Zombor községében 1904. évi április hó 16-án d. e. 9 órakor fogom megtartani.

Nagyszentmiklós, 1904. évi március hó 1-én.

Hadfy,

főszolgabíró.

6909. sz.-hoz 1903.

230—3.3

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye kebelezt Melence községben üresedésben levő községi állatorvosi állásra pályázatot hirdetek, felhívom a pályázni szándékozókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket folyó évi április hó 25-ig annál inkább nyujtsák be, mert a később érkezett folyamodványok figyelembe vétetni nem fognak.

Javadalmazás 800 korona, nappali látogatás 60 fillér, éjjeli látogatás 1 korona, huszszemle körülbelül 200—250 korona.

Törökbeesen, 1904. évi február hó 29-én.

Horváth Zoltán,
főszolgabíró.

Inas

felvétetik

Benó József

üveg-, porcellán- és
lámpa-kereskedésében

Nagybecskereken (Niczky-utca.)

Nagy választék **képek** terében
a legújabb színekben.

Hirdetések
felvétetnek a „TORONTÁL” kiadóhivatalában.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.